

אורי אורלב

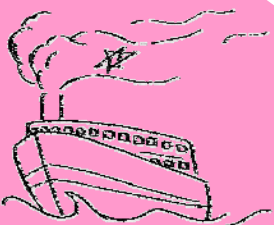
ההחלטה לעלות לארץ ישראל והמסע אליה

במשך תקופה מסוימת שהינו במוסד לילדים. איש אחד, אבא של ילדה שהייתי מאוהב בה, ניסה ללמד אותי מילים בעברית. לפני המלחמה שמעתי על השפה הזאת מילד אחד שמאוד זילזלתי בו כי הוא היה פחדן. הוא פחד אפילו לעבור את הנחל הקטן בכפר. נזכרתי בו כשהתחלתי ללמוד עברית. אני זוכר שהוא לימד אותי לומר את המילה "קומקום". השפה הזאת נשמעה לי מוזרה.

אחרי ששהינו זמן מה במוסד לילדים, הדודה אמרה לנו שאנחנו נוסעים לפלשתינה. על הארץ לא ידעתי שום דבר. כילד קטן, אפילו לא ידעתי שאני יהודי. ההורים שלי לא הלכו לכנסייה, אבל האומנת לקחה אותי לפעמים לכנסייה, ובחג המולד המבשלת והאומנת היו מביאות עץ ומקשטות אותו, ואני הייתי עוזר להן. באחד הימים אחד הילדים ששיחקתי אתם אמר לי: "יורק, שמענו שאתה יהודי!" רצתי לאימא, והיא אמרה לי: "כך", כאילו שזה מובן מאליו. כך נודע לי בפעם הראשונה שאני יהודי.

שאלתי מה זה פלשתינה, והיא הסבירה שזו ארץ שגרים בה יהודים, שיש בה בית ספר, שם נלמד, וגם ייתנו לנו לאכול ושמזג האוויר שם טוב, ונקבל בגדים חדשים. אחי התחיל לבכות. הוא לא רצה להיפרד ממנה. הדודה הבטיחה שלאחר שאנחנו ניסע, תגיע גם היא. אני שמחתי להיפרד מהדודה למרות שאהבתי אותה - היא הצילה אותנו במשך שלוש שנים! שמחתי שהיא לא תגיד לי עוד מה לעשות ולאן ללכת ולא ללכת. היא גם סימלה עבורי את המלחמה, את המזוודות שהיינו צריכים לסחוב ושהייתי צריך תמיד לשמור עליהן. חשבתי שזו תהיה הרפתקה חדשה, התרגשתי ושמחתי לקראתה. לפני נסיעתנו אמרה לי הדודה:

"יורק הקשב" [...] "מחר כבר לא תהיה לך דודה שתסביר לך כל דבר. שים-לב כאן אני שמה רק אוכל להמשך הדרך. בתרמיל של קאזייק ישנם רק בגדים [...] ובתרמיל זה אני מכניסה לך אוכל לראשית הדרך, סנדוויצ'ים, תשגיח שלא יישבו עליו. להיכן הכנסת את הפנקס? אל תאבד אותו חלילה. יורק, אתה צריך להיות עתה אדם מבוגר, אתה מבין? מחר בבוקר אתם יוצאים. קאז'יולה, אל תדאג. אני אבוא עוד מעט ושוב נהיה ביחד. אתה מבטיח לי? ושתלבוש בערבים את אפודות הצמר. בפלשתינה, אומרים, הערבים קרים מאוד גם בקיץ, אתה שומע יורק? אתה אל תהיה גיבור שם. אתה יודע, כשהיית קטן היה לך משהו בריאות". [...] "שלא תעיזו לומר את גילכם הנכון" [...] אתה נולדת בשלושים וחמש ואתה שלוששים ושלוש. זיכרו, אחרת לא יהיה לכם די זמן ללימודים, ותצטרכו תיכף ללכת לעבודה [...] אתם לא כמו כל הילדים. אתם הפסדתם שש שנות מלחמה". קאזייק התרפק עליה ושתק.

קאזייק סירב לנסוע לפלשתינה. המכוניות עמדו וחיכו [...] קאזייק בכה מרה. "אני לא אסע בלעדייך, לא אסע!"

[הדודה] ניסתה להרגיעו. "קאזייולה, אני אבוא אליכם בעוד כמה חודשים". דמעות עמדו בעיניה. "קאזייולה, אני אבוא. אל תבכה. סע. תראה, כולם מחכים רק לך".

עלינו עם כולם על מכונית משא ונסענו יום שלם מבריסל לפריס. זאת היתה שיירה של עשרים משאיות ונסענו בה משפחות רבות מתוך הקבוצה שלנו ממחנה ברגן בלזן.

בפריס שיכנו את כולנו במלון מפואר בן עשר קומות. אני ואחי קיבלנו חדר בקומה השביעית והרגשנו כמו נסיכים אמיתיים. אמבטיה משוכללת, מראות בכל מקום, מיטת-ענק זוגית ושטיחים אדומים. התברר מיד שמישהו ישב על תרמיל הכריכים שלנו בדרך.

נתתי לאחי פקודה לצאת ולמצוא פח אשפה. אבל הוא סירב. נתתי לו עשר פקודות. שום דבר לא עזר. נאלצתי לקחת את התרמיל ולרדת בעצמי. לא ידעתי איך מפעילים את המעלית. ירדתי במדרגות ומצאתי דלת צדדית שיצאה לסמטה חשוכה. הסתכלתי כה וכה ורוקנתי את התרמיל בשולי המדרכה. חשבתי לעצמי: מחר יגידו הצרפתים "יהודים מלוכלכים". מה אכפת לי, אנחנו נוסעים לפלשתינה. חזרתי לחדר. אחי שכב לו באמבטיה מלאה במים מוקצפים באיזה נוזל שמצא במקום ואני הצטרפתי אליו.

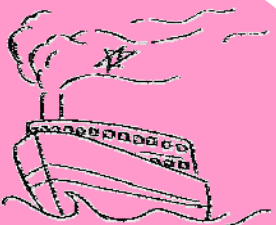
בתחילת המסע באונייה נהניתי מאד מהשיט. לאחר כחמישה ימים חליתי במחלת ים, והרגשתי נורא. כל הזמן הקאתי. קינאתי באחי שהיה יפה ומנומש, הסתובב באונייה והיה חבר של כולם.

כשהגענו לנמל חיפה, ראינו בתים לבנים. כולם נעמדו על הסיפון, והתחילו לשיר את 'התקווה'. לא הכרתי את השיר, אבל הסבירו לי, שזה ההמנון. זה היה מחזה מאד מרגש בעיני.

ירדנו מהאונייה, לקחו אותנו למחנה עולים בעתלית. היינו שם כשלושה שבועות. התרוצצנו במחנה, אף אחד לא אמר לנו כלום. הסתכלנו על נמלים, לפעמים הצטרפנו לילדים אחרים שהגיעו לארץ בקבוצות עם מדריכים. במחנה היו כמה חדרי אוכל, שכל אחד מהם נפתח בשעה אחרת. כשגיליתי זאת, תכננתי לעבור בין כל חדרי האוכל ולאכול בכל אחד מהם את המנה האחרונה. ידענו שמתישו מישהו יבוא לקחת אותנו, אבל בינתיים נהנינו.

משימות:

- **כתבו מספט מספיק את המשמעות של הצליחה אצלנו הילד.**
- **ציירו או תארו את אחת החוויות המשמעותיות בצנייכתם.**
- **עצרו הילד. הסבירו את בחירתכם.**

מחנה זכרון

ההחלטה לעלות לארץ ישראל והמסע אליה

בבית הילדים שמעתי בפעם הראשונה על ארץ ישראל ולמדתי על גבורי ישראל כמו יהודה המכבי והחשמונאים, דוד המלך, גדעון ושמשון. המדריכים ספרו לנו על יהודים שעזבו את פולין ואת רוסיה לפני המלחמה ועלו לארץ ישראל. שם שמעתי על הקבוץ ועל החלום הגדול להקים מדינה יהודית בארץ ישראל. עם הזמן התרגלתי גם לרעיון שאני יהודיה וגם לרעיון שאני וחברותי נגיע לארץ ישראל. אבל עדין היה שמי קרישקה.

בדרך לארץ ישראל

בליל חרף בשנת 1946 העיכה אותנו האשה הטובה והורתה לנו לצאת בשקט מהבית. לא יצאנו משער החרץ, אלא טפסנו על החומה וקפצנו מעברה האחר. העלינו למשאית ונצטוינו להיות בשקט. כלנו שתקנו. כל אחת ואחת מאתנו ידעה לשתק בשעת סכנה, אבל לא ידענו מה הסכנה.

נסענו במשך כל הלילה, ובבקר כשהאירה השמש, עצרה המשאית בתוך יער, והצטוינו לרדת ולהתישב יחד במעגל. לפנינו נעמד בחור צעיר, וכמו בפרץ של זרם מים חזק, החלו כל הבנות לדבר בקול רם: "איפה אנחנו?" "לאן לקחו אותנו?" "למה לא ספרו לנו?" המדריך צעק "שקט" ומיד השתתקנו.

"אנחנו בדרך לגרמניה", הוא הסביר, "אבל כרגע אנחנו בסלובקיה, ואנו צריכים לעבר עוד גבול. הוצאנו אתכן בלילה", הוא הוסיף, "כי בפולין קם משטר חדש שמעכב את יציאת היהודים מהמדינה, וחששנו שלא יתנו לכן לצאת לארץ ישראל". רחש של דבורים ולחישות שוב עלה בין הבנות.

"אבל!!!" הרים הבחור את קולו, "גם בסלובקיה קם משטר חדש שמאיים על חפש התנועה של היהודים, לכן אנחנו נחפה פה עד הערב, נתן לכן אכל, וכאשר יחשיך נעלה שוב על המשאית ונמשיך".

"ואם יתפסו אותנו?" שאלה אחת הבנות בקול את השאלה שהטרידה את כלנו.

"תעשו מה שאומרים לכן, ובעזרת השם נגיע בשלום".

בלילה שוב עלינו על המשאית ונסענו בשקט מתוח. אחרי נסיעה ארבה, לפני עלות השחר, נעצרה המשאית. רדנו מיד. בשקט עברה הוראה - להתחלק לזוגות. סביבנו נעמדו צעירים, והיה נדמה לי שהם לובשים מדים. חלק מהם דברו פולנית, וחלק מהם דברו אידיש. הבנתי שהם באו לעזר לנו ונרגעתי.

צעדנו בתוך אפיק נחל, בתוך מים זורמים, והדרך הייתה ארבה ומעיפת. נרטבתי, נפלתי

במחנה העקורים בגרמניה התקבצו אחרי השחרור יהודים שעברו את השואה והמתינו לאשור לעלות לארץ ישראל. בגרמניה, בצרפת ובאיטליה היו כמה מחנות כאלה, ומאות אלפי יהודים התקבצו בהם. באותם הימים שלטו הבריטים בארץ ישראל ובלחץ האכלוסיה הערבית שחיה בארץ למעט יהודים בלבד התר לעלות. לכן יהודים המתינו במחנות העקורים יותר משנתיים. אחרים עלו על אניות מעפילים ונסו להכנס לארץ בגנבה, ואחרים לא עמדו בקשיי החיים במחנה ובקשו אשרת כניסה לארצות הברית או נשאו באירופה.

משימות:

- *פחדו מלבט מסביר את המשמעות של הצלייה ארצה בינוי הילד.*
  - *צוירו או תארו את אחת החוויות המשמעותיות בינויכם שצבר הילד.*
- הסבירו את בחירתכם.*

חנה אכפרי

ההחלטה לעלות לארץ ישראל והמסע אליה

למדתי בבית ספר פולני, ואני שהצטיינתי בכיתה בפולנית וכתבתי שירים שדקלמו באירועים בבית הספר, בתעודת סוף השנה קיבלתי ציון "מספיק" בפולנית. ידעתי שזה מפני שאני יהודייה. יום אחד כשישבתי בספרייה, ניגשה אליי המנהלת ושאלה אותי מה אני עושה. אמרתי לה: "מה אכפת לך? ואני רוצה לשאול אותך שאלה: את חותמת על כל התעודות של התלמידים בבית הספר?" "כן", היא ענתה לי.

"אז את חתמת על הציון 'מספיק' בפולנית. תדעי לך שלא אכפת לי מהשפה שלך, עוד כמה ימים אני עוזבת את הארץ שלך ולא אדבר יותר את השפה שלך. אבל אני יודעת שאת הציון הזה קיבלתי מפני שהמורה זיהתה שאני יהודייה".

"שה, שה, דברי בשקט", אמרה המנהלת. היא חיבקה אותי. הרמתי את ראשי והסתכלתי עליה. הבחנתי ששערה ועיניה כהות. "חנצ'קה", היא אמרה, "גם אני יהודייה".

באותו קיץ בעיר קילצה התרחשו פרעות, ויהודי העיר נפגעו. אבא ואימא החליטו שלא להישאר עוד בפולין.

כשעברנו את הגבול של פולין, הפסקתי לדבר פולנית. נשארתי בלי שפה כי זו הייתה השפה היחידה שידעתי לדבר.

הגענו למחנה עקורים שבו התרכזו יהודים שלא היה להם מקום לגור בו. במחנה זה הלכתי בפעם הראשונה לבית ספר יהודי. למדתי עברית, ואבא יוסף עזר לי מאוד כי השפה הייתה קשה לי. בבית הספר הופעתי בהצגות, רקדתי וציירתי, ממש פרחתי! השיעור האהוב עליי ביותר היה שיעור מולדת. התחלתי להבין שיש מקום בעולם והוא כולו שלי, זו הארץ שלי. אוכל ללכת בה ברחוב ולא אצטרך לחשוש. איש לא יאמר לי עוד "יהודייה מלוכלכת", ותהיה לי שפה משלי.

הצטרפתי לתנועת נוער. למדתי שם לרקוד ריקודי הורה שהיו מאוד ישראלים. חגגנו את חגי ישראל. המדריך שלי היה שליח מהארץ. הבטתי בו וחלמתי להתלבש כמוהו. הוא הביא אתנו אלינו את הריח של הארץ. בפעילות בתנועה שמענו יותר ויותר על הארץ.

בכ"ט בנובמבר 1947 נערכה באומות המאוחדות הצבעה על הקמת מדינה יהודית בארץ ישראל. כשנדעו לנו תוצאות ההצבעה וכשאושרה הקמת מדינה יהודית בארץ ישראל, רקדנו כל הלילה. השמחה הייתה כל כך גדולה, והרגשתי שמה שעבר עבר והנה נפתח דף חדש ועכשיו אני רוצה להגיע לארץ ישראל לנשום את האוויר של ילדה חופשייה.

בבית היו לי מלחמות קשות כי לאבא יוסף הייתה אחות בניו יורק, והיא שלחה לנו ויזות כדי שנבוא אליה, והוא מאוד רצה להתחבר לאחות היחידה שנשארה לו. אני אמרתי: "אני לא נוסעת לשום מקום, המקום שלי ושלנו הוא ארץ ישראל".

עלינו ארצה באנייה "עצמאות". אני לא ידעתי לקרוא את המילה. אבא הסביר לי את משמעותה, ואני הרגשתי שזה רצוני: חופש ועצמאות. הייתי להוטה להגיע לארץ, שאוכל כבר להרים ראש. לא חשבת על שום דבר חוץ מזה. הרגשתי שמהארץ יוצאים תבלים ואני אוחזת בהם ונמשכת אליה.

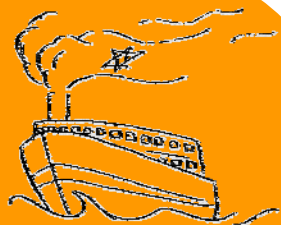
הכול התגמד לעומת עוצם הגאולה. בנסיעה עצמה התרגשתי מאוד. בערה בי ההרגשה שאני חייבת להגיע לארץ ישראל. כל יום שהיינו באונייה נראה לי מיותר. בתנועת הנוער שרנו שירי ארץ ישראל, ואחד השירים היה: "כאן בארץ חמדת אבות/ תתגשמה כל התקוות". הרגשתי שזה מה שעומד להתרחש.

כשהאנייה שהפלגנו בה התקרבה לנמל חיפה, ראיתי את הר הכרמל וידעתי שהגעתי הביתה.

עמדתי על הסיפון ואמרתי לעצמי: "אני חנה, יהודייה גאה, חיה בארץ ישראל, במקום שיש לו עתיד. עם ישראל חי!"

משימות:

- **פחרו מפת מסביר את המשמעות של הצל"ה ארצה קצוני הילד.**
- **צוירו או תארו את אחת החוויות המשמעותיות קצוניכם שצבר הילד.**
- **הסבירו את בחירתכם.**

יוסף שפירא

ההחלטה לעלות לארץ ישראל והמסע אליה

הרעיון לעזוב את פולין כבר עלה במוחם של רבים, בעיקר אצל אלו אשר היו להם קרובי משפחה מחוץ לגבולותיה. בעיות אלו הטרידו גם אותי והתלבטתי כיצד להתמודד אתן. [...]

אחת הבעיות שהעיקה עלינו ושסבלנו ממנה קשות הייתה התנכלות של נערים, פרחים נוצרים [...] הם היו מתקיפים אותנו ללא הרף באבנים ומתנפלים עלינו ברחוב.

אירועים אלה הביאו את רובנו למסקנה כי עלינו לעזוב את פולין בהזדמנות הראשונה. באותו זמן קיבלתי מכתב תשובה מהמדור לחיפוש קרובים של הוועד היהודי בוורשה, שבו הודיעו לי כי לצערם שמותיהם של אחיותי אסתר, דבורה ומנוחה אינם מופיעים ברשימות הניצולים שלהם. מכתב זה חיזק בי את ההחלטה לעזוב את פולין מוקדם ככל האפשר.

בית הילדים התחילו להגיע מבקרים שהיו מדברים אתנו על ארץ ישראל. היה לנו מדריך שדיבר עברית צחה ומדריכה שידעה גם היא עברית. הם לימדו אותנו מילים בעברית ומעט שירים, וזה הגביר בנו את התחושות כלפי ארץ ישראל.

באותו זמן כבר פעלו שליחי התנועות הציוניות בפולין והקימו את ארגון 'הבריחה', שתפקידו היה לארגן בריחת יהודים מפולין. נודע לי כי שליחים אלו פועלים אצלנו ומתארגנת קבוצת ילדים בוגרים שמתכננת לעזוב את בית הילדים ולהצטרף לאחת התנועות הציוניות במטרה לעזוב את פולין [...] ראיתי בכך הזדמנות טובה ובלתי חוזרת לעזוב את פולין.

בתחילת אפריל 1947 הגיע סוף סוף היום הנכסף שציפינו לו במשך חודשים ארוכים. קיבלנו הוראה: "ארזו את חפציכם והיו מוכנים, כי בעוד כמה שעות תבוא משאית לאסוף אתכם". לא היה קץ לשמחתנו ומיהרנו להתארגן. לאחר כמה שעות עמדנו כולנו עם תרמילינו, מוכנים ומזומנים לעלייה למשאית וליציאה לדרך. ואמנם כפי שהודיעו לנו, הגיעה המשאית בזמן הנקוב ואספה אותנו לדרך, צעד נוסף לקראת עלייתנו ארצה.

חשבתי שאגיע לארץ זבת חלב ודבש, ארץ של שמש ותפוזים, שיהיה לי כל מה שאני זקוק לו ושאמצא את הדוד שלי ואלך לגור אצלו.

תחילת ההפלגה הייתה נעימה. רבים מהאנשים הצטופפו על הסיפון, שרו בלהט שירי מולדת שלמדו בתקופת ההמתנה ומצב הרוח היה מרומם. אך ככל שיצאנו מאזור המפרץ והתרחקנו לעומק הים, החלו הנוסעים להרגיש ברע ומחלת הים נתנה את אותותיה. חלק גדול מאתנו שלא היו רגילים לטלטולי הים, הקיאו ללא הרף, ולאט לאט שככה האופוריה והתחילה ההתמודדות עם מחלת הים.

רב החובל כיוון את האנייה אל מול חוף תל אביב, וכאשר השמש שקעה והחשיך האור נתגלו פתאום אורות תל אביב מרחוק. למראה האורות המנצנצים, המקום שכה נכספנו להגיע אליו ונראה עתה כל כך קרוב ובהישג יד, גברה ההתרגשות שבעתיים. אך כל אחד ידע היטב כי הדרך עדיין ארוכה ועוד יעבור זמן רב עד שנזכה להגיע למטרה. למרות שאמרו לנו כי במשך חודשים ארוכים שום אניית מעפילים לא הצליחה להתגבר על הרדאר של הצבא הבריטי ולהגיע עד החוף, עדיין הייתה בלבנו התקווה שאולי הנס יקרה דווקא לנו.

[...]

לצערנו, מזלנו לא שיחק לנו, והנס שציפינו לו לא קרה.

דווקא כשהיה נראה שנצליח במשימתנו, הופתענו פתאום מהבזק אור שכוון עלינו על ידי זרקור ענק ממשחתת [אוניית מלחמה] בריטית וידענו כי תקוותנו נגוזה. רגע אחרי זה נדלק זרקור נוסף על ידי משחתת שנייה וכן על ידי משחתת נוספת, שלישית. כעת כבר ברור היה שהכול אבוד וכי לא נותר לנו אלא להתכונן למאבק נגד כיבוש האנייה על ידי הבריטים. [...]

האנייה ניסתה להמשיך בדרכה אל החוף, אך אחת המשחתות חסמה אותה. הבריטים ניסו לשכנע אותנו בעזרת רמקולים להישמע להוראותיהם ולהפליג אחריהם לחיפה, אך אנו ענינו במקהלה: "תל אביב! תל אביב!". האנגלים לא השתהו ומיד החלו בהעברתנו אל המשחתות. עוד באותו היום הוגלינו לקפריסין והוכנסנו לאחד ממחנות ההסגר שהקימו הבריטים בעבור המעפילים.

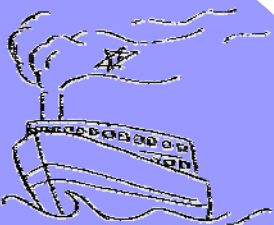
מאחורי גדרות תיל בקפריסין

המגורים בחלקם היו צריפים של הצבא הבריטי ובחלקם אוהלים, גם הם של הצבא. [...]

סופק מטבח עם מתקנים וכלים שבו היינו מבשלים את הארוחות ללא התערבות גורם חיצוני. למעשה היינו עצמאיים כמעט בכול.

אנו, הצעירים שהיינו מאורגנים בתנועות נוער, רוכזנו במחנה נפרד אשר כונה כפר הנוער. כאן אולתרו כיתות לימוד בעיקר לשפה העברית. מהארץ הגיעו ספרים והוקמה ספרייה שבה ניתן היה לקבל בהשאלה ספרים עבריים לקריאה.

שוב עסקנו במשחקי ספורט שונים כמו כדורגל וכדורעף והיינו עורכים תחרויות בין תנועות הנוער השונות.

באחד הימים הגיעה אליי אחת מבנות הקבוצה וסיפרה לי בשמחה שיש לה מכתב עבורי מאחותי. בתחילה סירבתי להאמין - הלוא כשניסתי למצוא את אחיותיי באמצעות הוועד היהודי, אמרו לי שלא הצליחו לאתר אותן, ואני הנחתי שהן מתו, אבל לאחר שראיתי את שמה של אחותי, השתכנעתי שהיא ניצלה, ושלחתי לה מכתב נרגש.

במחצית השנייה של שנת 1947 החלו הדיונים בעצרת האו"ם על הקמת מדינה יהודית, ומטבע הדברים עניין זה היה בראש מעיינינו והתעניינותנו.
[...]

ב-29 בנובמבר 1947 הגיעה סוף סוף ההחלטה המיוחלת. אחרי שחכיתי עם עוד המון מצטופפים ליד מקלט הרדיו בציפייה אין סופית להצבעה, עייפתי ופרשתי לישון. בחצות הלילה התעוררתי פתאום לקול שירים וריקודי הורה שנשמעו מבחוץ. יצאתי החוצה ומצאתי את כל המחנה ער ויוצא מגדרו מרוב שמחה. מובן שהצטרפתי גם אני לחגיגה אשר נמשכה כמעט עד אור הבוקר. למחרת קמנו ליום חדש, שונה לחלוטין מהימים שקדמו לו. ברור היה שעלייתנו ארצה קרובה ותתרחש בעוד ימים ספורים...

ב-9.12.1947, הגענו לנמל חיפה לאחר שנות נדודים ותלאות אין קץ.

משימות:

- *בחרו משפט שמסביר את המשמעות של הצליחה ארצה קצונו הילד.*
- *זיכרו או תארו את אחת החוויות המשמעותיות קצונוכם שצבר הילד.*
- *הסבירו את בחירתכם.*

פולק לאו

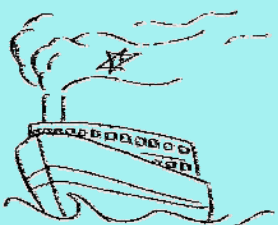
ההחלטה לעלות לארץ ישראל והמסע אליה

[עוד לפני השחרור, בזמן המלחמה, כאשר התברר לנפתלי שהוא עומד לעזוב את המחנה ששהה בו עם לולק, הוא ניגש אליו ואמר לו:] "לולק, לוקחים אותי. אני מקווה, אבל אינני בטוח, שאנחנו עוד נתראה אי-פעם. אולי יקרה נס ואתה תישאר בחיים, וכל זה ייגמר אי-פעם. באתי להגיד לך שיש מקום אחד בעולם שקוראים לו ארץ-ישראל. תגיד 'ארץ ישראל'. עוד פעם. תגיד אחרי". ואני, שלא ידעתי מלה אחת בעברית, חזרתי על שתי המילים – ארץ-ישראל – בלי להבין את משמעותן. נפתלי הסביר: "ארץ ישראל היא הבית של היהודים. משם גרשו אותנו ולשם אנחנו צריכים לחזור. זה המקום היחיד בעולם שבו לא הורגים יהודים. אז אם אתה תישאר בחיים ודאי יהיו כאלה שירצו לקחת אותך איתם, למקומות אחרים, כי אתה ילד נחמד. תדע שאתה לא הולך לשום מקום. תזכור מה אמרתי, רק ארץ-ישראל. יש לנו שם דוד". [...] "הדוד שלנו בארץ ישראל בטח רוצה לדעת מה קורה איתנו. כשתינצל ותגיע לארץ-ישראל, תגיד את השם שלך, שאתה בנו של הרב לאו מפיוטרקוב. את זה הרי אתה יודע, שיחפשו את הדוד שלך לפי השם שלך. הוא כבר ימצא אותך. שלום לולק. תזכור ארץ-ישראל". וזהו.

לאחר השחרור – על האונייה בדרך לארץ ישראל

מדריכי עליית-הנוער חילקו לנו פנקסים ובהם מאה מילים ראשונות בעברית. [...] חוויה נוספת שאני נושא איתי מן השהות באונייה היא לימודי היהדות הראשונים שלי. שני אחים, אלעזר וחנינא שיף, סייעו לאחי להעניק לי חינוך יהודי. הם לימדו אותי נטילת ידיים מהי ומהם דיניה. מהם למדתי שכשמתעוררים מהשינה יש ליטול כל יד שלוש פעמים: פותחים בימין וממשיכים בשמאל, וחוזר חלילה. עברית לא ידעתי, אבל את הדינים שיננתי שגן היטב.

[...] בבוקר יום ראשון [...] לאחר כמה ימי טלטלה בים, הגיעה "מטרואה" אל נמל חיפה. התרגשותנו היתה עצומה. לא ישנו כל הלילה. בכולנו פיעמה התחושה שהנה אנו באים אל ביתנו האמיתי, הבית המיועד לעם-ישראל. בלילה הצטופפנו על גבי הסיפון כד לראות במו עינינו כיצד נראית ארץ-ישראל, מושא חלומותינו. ממרחק ראינו את רכס הרי הכרמל, כולו שחור, עטוי באפלת הלילה ורק כמה אורות מנצנצים, פה ושם. רציף הנמל היה דחוס בהמון אדם שהמתין לבואם של העולים הראשונים, ניצולי השואה אשר הגיעו מ"שם". "ברוכים הבאים בשערי הארץ" הכריזו הכרזות שנשאו בידיהם. בארץ ידעו כי האונייה המתקרבת לחוף החיפאי, נושאת ילדים ונערים אשר הוריהם נרצחו בידי הנאצים, וגם כאן ביקשו כולם להרעיף על היתומים האומללים אהבת אין קץ.

החיילים הבריטים לא אפשרו לנו לגשת אל האנשים המנופפים לעברנו בידיהם. [...] הערבים עם המכנסיים הרחבים שעבדו מסביבי והחיילים הבריטים במדיהם, ברוביהם ובאלותיהם - הפחידו אותי. התאמצתי להתגבר על הפחד [...] לא הבנתי לאן נפלנו. שאלות מטרידות התרוצצו בראשי: האם זאת הארץ שרצינו לבוא אליה? האם זו המולדת שעליה חלמנו? האם זהו הבית? אם בארץ-ישראל לא הורגים יהודים, כמו שנפתלי הבטיח בזמנו, מדוע מסתובבים סביבנו חיילים עם רובים? בשביל מה הם צריכים את הרובים האלה? למוד ניסיון מלחמה, ידעתי היטב למה נועדו רובים. לא הייתי זקוק להסבר.

משימות:

- **כתרו משפט מסביר את המשמעות של הצלילה ארצה ציוני הילד.**
  - **צוירו או תארו את אחת החוויות המשמעותיות בציונות שאתם סבורים עליה.**
- הסבירו את בחירתכם.**

